

Bölüm 3

DİYABETES MELLİTUSTA İLAÇLARIN AKILCI KULLANIMI

Betül ÇAVUŞOĞLU TÜRKER¹

GİRİŞ

Günümüz dünyasının önemi en büyük sağlık sorunlarından biri olan diyabetes mellitusun dünya çapında ki artışa paralel ülkemizde de görülme sıklığı ve hasta sayısı hızla artmaktadır. (1). TURDEP 2 çalışmasına göre ülkemizde son 10 yılda diyabetes mellitus sıklığı %90 artarak %7,7den %13,7'e çıkmıştır. Ayrıca yine bu çalışmaya göre ülkemizdeki obezite oranının %44 arttığı gösterilmiştir. Nüfus artışı, obezite ,sanayileşme artışı ,ortalama yaşam süresinde uzama ve artan şehirleşme nedeniyle diyabetin görülme sıklığı hızla yükselmektedir.(2) IDF atlasında bahsedildiği gibi 2021 yılında dünyada yaklaşık 537 milyon erişkin diyabet hastası bulunmakta ve bu sayının 2045 yılında 783 milyona çıkacağı öngörülmektedir.

Öncelikle 1985 yılında Nairobi'de Dünya Sağlık Örgütü tarafından yapılan akılcı ilaç kullanımı tanımı Ülkemizde 12 ekim 2010 tarihinde Akılcı İlaç Kullanımı Birimi kurularak tanımlanmaya başlamış ve 19 mart 2012 tarihinde ise Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumunun bir parçası olarak akılcı ilaç kullanımı ilaç tedarik yönetimi ve tanıtım dairesi kurulmuştur. Akılcı ilaç kullanımı (AİK), hastalığın doğru teşhisi, ilacın uygun endikasyonda, uygun tabloya özgü, etkili ve yan etkisi en az (güvenilir) olanının seçilmesi, hastanın ve hastalığın özelliklerine göre uygun doz, uygun veriliş biçimi ve uygun sürede, sonuçları değerlendirilerek ve ekonomik olarak uygulanmasını kapsayan sistemsel bir yaklaşım biçimi olarak tanımlanır (3)

Akılcı ilaç kullanımı kısaca bireylerin klinik durumlarına ve kişisel özelliklerine göre uygun ilacın, uygun sürede ve dozda, en ucuz fiyata ve kolaylıkla sağlanmasıdır. (4)

¹ Uzm. Dr. S.B.Ü Haseki Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İç Hastalıkları Kliniği cavusoglubetul@hotmail.com, ORCID iD: 0000-0002-8041-1904

Tablo 3: Tip 2 diyabetik hasta

Kilo vermeyi sağlayacak sağlıklı ve etkin beslenmeyi
Fiziksel yaşam aktivitesini nasıl artıracacağını
Günlük kan şekeri takibini
antidiyabetik ilaçların ne zaman ve nasıl alınacağını
Hipoglisemi belirtileri ve tedavisin
Ayak bakımını
Komplikasyonlardan nasıl korunacağını
Zamanla insülin gereksiniminin olabileceğini ve Gereğinde insülin injeksiyonu yapmayı
Diyabet profesyonelleri ile ne zaman temasa geçmesi gerektiğini
Doğurganlık çağında ve gebelikte glisemik kontrolü bilmelidir

KAYNAKÇA

1. Hampden-Thompson G, Galindo C. School–family relationships, school satisfaction and the academic achievement of young people. *Educational Review*. Routledge; 2017;69(2): 248–265.doi:10.1080/00131911.2016.1207613
2. Ahmed AF, Gabr AH, Emara AA, et al. Factors predicting the spontaneous passage of a ureteric calculus of ≤ 10 mm. *Arab Journal of Urology*. Arab Association of Urology; 2015;13(2): 84–90. doi: 10.1016/j.aju.2014.11.004
3. Nal M. Hastanelerde acil yardım ve afet yönetimi. Ankara: Akademisyen Yayınevi; 2018.
4. Kline BR. Principles and practice of structural equation modeling.. 2nd ed. NY: Guilford Press; 2005.
5. Demirhindi H. Çocuk Sağlığı. In: Akbaba M (ed.) Temel Halk Sağlığı. Ankara: Akademisyen Kitabevi; 2017. p. 213–231.
6. Suldo SM, Batema L, Gelly CD. Understanding and promoting school satisfaction in adolescence In: Furlong MJ, Gilman ES, Huebner (eds.) Handbook of positive psychology in schools. 2nd ed. New York: Routledge; 2014. p. 365–380.
7. TÜİK. Hanehalkı bilişim teknolojileri kullanım araştırması 2014. (16/06/2015 tarihinde <http://tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=16198> adresinden ulaşılmıştır).